

**ארבעה אבות פרק ראשון בבא קמא**

## מסורת הש"ס

(א) וְרֵץ מִקֶּזֶן וְעַיִן  
בְּמַהֲרֵי הַיּוֹם אָמַר לָךְ.  
(ב) תַּמְרוּהוּ ה' ח. כְּטוֹרוֹת  
לֵא: (ג) זֶל לַנְּנוֹת  
יִשְׁבֹּן. (ד) לִקְמֹן גַּב.  
(ה) [סס] (ו) זֶל שְׁחִי מַדּוּת  
(ז: [סס]) (ח) וְקִרְאָה [סס]  
(ט) כְּסִי: אֵלֶּי, אֵלֶּי עֵינִי  
מַהֲרֵי, (י) רֵץ מִקֶּזֶן

## רבינו חננאל

אמר ר' קאמר ר' חנינאי  
חזק ר' יוסי הגלילי  
רשמי טעוה כהונה  
דמשלחן גבוה קא ר' זכור  
לפיקן ר' יוסי ממונה  
ר' קאמר ר' יוסי הגלילי  
בקרשים שלם שלן קור  
וברי שלם שלן נוסח  
ומעלה מעל ברי לרבות  
דרשים קלינא שחן  
דבר ר' יוסי הגלילי  
לי רבות כל קרשים  
קלין קל שמיא אורס  
לרבות שלם ואורס  
קאי למעוס מא אליא  
למעוס ברוך שאינו מוסר  
השאה שלם שטעון  
סיבה נוסכן ונושאה  
זה שוקא מרובה  
ר' יוחנן מביא  
ה ר' יוחנן מעשר  
וכרמיא בכור נאמר לא  
היה ונכר לא ארומה  
תחתיה מרובה בעל קומה  
בכמשר נאמר לא ינאל  
ואור נכר כל ר' יוחנן  
ברכא מתי אסיפא אבא  
יוסי בן רוסחא  
לא אר בן קאמר  
בכור כלב למעוס מא  
למעוס למעוס שלם  
ר' יוחנן  
למעוס מעשר ובתנאי  
וכר נעלה בקשיא  
אר מא שחן  
מעלה שאין ברי  
קאמר ומא [ניתן] נכס  
הרוס ואקסי  
ולמי נכס כל הרוס  
קאמר ר' יוחנן  
שוהיקן דרברי ר' יוסי  
הגלילי גובה משכור אל  
אסוריהן ר' יוסי קאמר  
דרשים קלינא שחן  
ר' יוחנן חייב שלם  
הנודן לומר קל אם הויק  
ר' יחיאל בן שור  
שלם שחל שחן  
קלין קל כספס  
הנודן כספס לומר  
הויק חר שחן  
אן חר חר חר  
ר' יוחנן חר חר  
שלימאן קל בן השור  
מחא דמי ל' רוס  
החבנא והדרקס שחן  
לא רלמא שחן אר  
נ' ווי כלחא מבשר  
משחלמא רחא ל' יוחנן  
אשחלמא בן האמורין  
לרובא קלי קלינא  
כל מחא דמי ל' רוס  
לאמורין שלמי מבשר  
וא ל' שחן ל' שחן  
אחריא רחא מחכר  
באמורין ואמרי אר  
רמא אמר רחא ל' רוס  
שחמא שלמי רוס  
ב' א' אליא רוס  
מסוע רחא א' אליא  
ר' מוסה רחא  
ולחמא ב' שור שחן  
אמר מוסא רחא חר  
לפני שחן אר

ישינ. רבינא: **הא רבי יוסי הגלילי** ורז נחמן דאמר כרנן: **והטעם כהונה קאמרין**. כבוד מעשרים ווארבע מתנות כהונה (למקן יין) והלקן אוקמה רבינא דלא דרז נחמן כר"י הגלילי דליה נמי כהונה דלא דכל זמן שהיה קיים משולחן גבוה וכו' ולן כהנים לאפילו מחיים וכי קאמר רבי יוסי הגלילי מתון בעלים הן בשלמים קאמר דבעלים ישראל לא וכו' לכו מחיים שמתון בעלים והא דמירך רבינא לרבי יוסי הגלילי בנכדו כהונה מירך ולא מירך בשלמים משום דסיפא דברייתא מוכיח דבכבוד קמיידי יקטיל לא אמר כן עזאי אלף בנכדו כן עזאי מילתיה דרבי יוסי קמפרש ללקמיה מפרש מילתיה: **שלמים וטעונין פמיכה ופסכים**. מנחת פסכים שלש עשרונים לפר ושני עשרונים לארבע ויפערין לכש דמפרש מנחות צ"י וכלל [מנחות] (דף קסא) וכל כבוד לא: **כבוד מצטיא**. בבכבוד כהונה לארץ קאמר דמיון לאכלא להקדיש קאי לא וכו' לכו בשולחן בעלי דלא חיי לגבוה: **למעוטי מעשר**. כהנה שאפי"פ שהוא קרב שלמים (דלחמירין צ"י) כהנה ובכורות (דף קס) אפי" הכי לא הוי מחיים מתון בעלים שלמים: **בכבוד**. מחיים מתון בעלים שזר וגוי לא שזר נאמר אל כי כזר שזר וגוי לא ופודה פדיון הוא דלית ליה דליפוק וקדושת כבוד למכור נאטעלו ולישקול ליתערא אלל נמכר הוא חי ולוקח אטעלו וקדושתו כשיעור או אם היית אטעלו יקדשוהו כשיעור צ"י [מחשין] **גבול**. וגמירין בכורות צ"י [מחשין] דף קכג) **הא יגאל מלא יגאל** דלחמיס דכמיס בהן לא ימכר ולא גבולא מה להלן מכירה עמו קאי כלן מכירה עמו הלכך אינו נמכר לא חי ולא שחוט כו' אלמלא לאו מתון בעלים הוא: **לא אחר**. מעילה דמתניתין לא חידוק מיהא מה מעילה קדשי אלל ה"ק שאין בהן דין מעילה אלא כהן שזר קדושה לשמים דבקדושת שמים ייבא דין מעילה כגון קדשי קדשים: **פסח יניסו**. כגון נכסים דהדיעו: **מצי**. חצי זמן משכר דזק שזר שזר משתלם מגופו: **לא לריבא**. הא קמיא אינו גובה מלחמירין הא קמ"ל גובה מנכרו כנגד לחמירין גור שזר שזר מחיים שגנה גור שזר מחיים אינו גובה אלל **לחמיס** דמי כזר קאי על גב דלא הוי מנה שלם דמי חצי לחמירין לא ששלם דמי חצי האחר של כזר: **לא איהא דרננו**. דפליגי עליה דרבי

[illegible]

לישני הא רבי יוסי הגלילי הא רבנן <sup>(א)</sup> (אמר ליה) מתנות כהונה קאמרת שאני מתנות כהונה דכי קא זכו משלחן גבוה קא זכו: גופא יומעלה מעל בה' לרבות קדשים קלים ששהם ממונו דרבי יוסי הגלילי בן עזאי אומר לרבות את השלמים אבא יוסי בן דוסתאי אומר לא אמר בן עזאי אלא בכבור כלבד אמר מר בן עזאי אומר לרבות את השלמים למעוטי מאי אילימא למעוטי השתא ומה שלמים שטעונים <sup>(ב)</sup> סמיכר ונסכים <sup>(ג)</sup> ותנופת חזה ושוק אמרת ממון בעלים הוא בכור מבטיא אלא אמר רבי יוחנן למעוטי מעשר כרתניא <sup>(ד)</sup> בכבור נאמר <sup>(ה)</sup> לא תפרד ונמכר תם חי ובעל מום חי ושחוט במעשר נאמר <sup>(ו)</sup> לא יאכל יואינו נמכר לא חי ולא שחוט את תם ולא בעל מום רבינא מתני לה אסיפא אבא יוסי בן דוסתאי אומר לא אמר בן עזאי אלא בכבור כלבד למעוטי מאי אילימא למעוטי שלמים השתא ומה בכור שקדשו מרחם ממונו הוא שלמים מבטיא אמר רבי יוחנן למעוטי מעשר כרתניא בכבור נאמר לא תפרד ונמכר תם חי ובעל מום חי ושחוט במעשר נאמר לא תם יאכל ואינו נמכר לא חי ולא שחוט את תם ולא בעל מום לא בכבור כלבד קאמר קשיא רבא אמר מאי נכסים שאין בהן מעילה נכסים שאין בהן דין מעילה ומאי נינהו דהריוט וליתני דהריוט קשיא אמר רבי אבא <sup>(ז)</sup> שלמים שחוקיו גובה מבשרן ואינו גובה מאימוריהן פשיטא אימורין לגבוה סלקי צריכא <sup>(ח)</sup> לגובה מבשרן כנגד אימורים אליבא דרמאן א' <sup>(ט)</sup> אליבא דרבנן פשיטא הא אמרי כי ליכא לאשתלומי מהאי לא משתלמא מהאי ואי אליבא דרבי נתן <sup>(י)</sup> הא אמר כי ליכא לאשתלומי מהאי משתלם מהאי אי בעית אימא רבי נתן איבעית אימא רבנן איבעית אימא רבנן ה"מ בתרי גופי אבל בכר גופא מצי אמר ליה מכל היכא דבעינן משתלמא איבעית אימא רבי נתן התם הוא <sup>(יא)</sup> דאמר ליה בעל שור לבקל הכור אלא תוראי בבכיר אשכחתינא מאי דלית לי לאשתלומי מהיך משתלימא מינד אבל

מודו לרצי נתן זהה ועוד ל  
ה"ל לר' נתן למימר דאין  
אשכחתי. ודוקא גבי בור  
הזיקא עבד שייך לחלק בין  
טעם דמוראי כנירך אשכ  
פלגא דהזיקא עבד כדאמ

ק ועבשו שיש אחר עמו  
מה דאית לי לאשתלמי  
נא דבעינא משתלמא: **הפס**  
ולט מהאי: **בפרי גופי**. כו  
דאיכא לאשתלמי מהאי מש  
דור מחלה והבא נמי אחאי א

**מא**      **יג.**

א' אליבא דרננן דפליגי עליה דרבי  
... (ס) גבי שור שדקף חצירו לבור  
... מנחלם ובעל הבור פטור מלחמא  
... מן משתלם הבור ופליגי דאשכח  
... נחלם הריקא מפטעא דאין גובה  
... כנגד אימורין עכ"ל תשמע  
... שיהיה עושה כל הריקא  
... הבור אין עושה כלום הלכך  
... מועד משלם נזק שלם ותם חזי  
... לא מני למידה חלל חמס

ולא ממועד וכן פ' צהדיא לקמן בפ' ה  
 הפריה (שם ד"ה ח) ח"ל אבל רבנן  
 תמר שמיקרא חילוי וסברי דבכל  
 השור כוליה היקא קעדיד הכל  
 ממועד בעל השור משלם נ"ש וכתם  
 משלם חצי זק (ובעל השור) ופולגא  
 מפתח וקשה לר"י היכי דייק דלין  
 גובה מנשרם כנגד אימורייהו מדלא  
 משלם מבעל הנזר כלום כתם  
 שפסיד פולגא דהתם משום השור  
 לא עשה ההיקא כלל אבל בשלמים  
 עשה עשה כמון כל היקא חס' חס'  
 דליכא לאשטומי מאמוריין משלם  
 מן הנשר דעל כרחק ס"ל השתא  
 שנים שהיקון חילוי כוליה היקא  
 עבד ודלא חילוי היקא עבד  
 כיון והא אסיק דאדעמיא טעמא

דמורא צניך אשכחיה דמי כל חד  
וחד פלגא היקא ענד למה ישלם  
בסם לרבי נתן בעל הבור שלשה  
חורים דרמיני עמר חמר שרמיני

וכל טעם אין לנו לומר בדמיון  
 בהפדה ועוד מנא ליה לגמרא דלרבנן  
 כח משלם בעל השור מחלה ועל  
 גבור פטור דלמא בתם בעל השור  
 משלם מחלה ועל גבור משלם  
 מחלה ורבנן דאמר ובעל הגבור פטור  
 אימי כמנעד ונראה לר"י דרבנן  
 דאמר יביט השור חייב בעל הגבור  
 פטור אינו דבעל השור משלם מחלה  
 כמנעד ובתם רביע בעל הגבור פטור  
 לגמרי שלא חייב הכתוב בור אלא  
 היכא דנפל ממילא דכתיב ומפל שמה  
 שור אצל אש אחרים מפילים אותו  
 בגור פטור בעל הגור והא"פ הא  
 אמרי כי ליכא נאשלתו מבעל  
 הגור לא תשלם מבעל השור וא"פ  
 דס"ל האי כולא היזקא עבד ונא  
 ו"י ופשיטא קמי' גובה מנשכין כנגד  
 אימוריהן ומאי קמ"ל רבי אבהו וז"ל  
 מנליה דהא דקאמרי רבנן ובעל השור  
 חייב לנא היינו נהנין הכל ר"י דאי  
 הוו פשיגי רבין ורבנן כשלתו  
 שורה הוה לכו לפרש ומדלעא פירושו ש"מ

איתא דמחייבי רבנן הכל לבעל השור  
ומה אלה מנחה: **מנא** תורא בביד  
אמר דרשמשלם דכלי חז וזה כולל  
ר לבור המאי טעמא דמכר כיון דיד  
יהי מצי למקצר נמי דכל חד וחד  
ן כהנהריה (שם) ושם אפרש כעיה:  
אמר  
בזה מבשרן כנגד אימוריהן הא הכא  
המאי ששכחתי לה דההם לא מציני  
שור ובור: **אכל בחד גופא**. אי לא  
אז דאמר **כל בעל שבור**. הריגול לבעל  
על השור משתלימנא אם חס הוא  
שלים רביע והשאר משתלימנא מיך:  
חבל

**עין משפט  
גור מצוה**

קבץ א מיי פ"ג מהל'  
משה קרנצט הל'  
ו סתם פשין קפס:  
קבץ ב מיי שס פ"ב הל'  
כ סתם שס:  
קבץ ג מיי פ"ט שס  
הלסס ו:  
קבץ ד מיי פ"ו מהל'  
נכורות הלסס ה ו  
סתם פשין רבי ולחין שס:  
קבץ ה ו מיי פ"ח מהל'  
נזקי מתמן הלסס כ  
ג:

**תורה אור השלם**  
 1. נפש כי תתקטן ותגדלה  
 מעל דין וכושת בעצמות  
 במפקדון או בתשומת  
 באבול או בעשק את  
 עצמותו יורא א  
 2. אך בכוז שיהא א  
 בכוז קבש או בכוז עז  
 את תפדה קדש הם את  
 וקדם תורק על המזבח  
 ואת חלבם תחטיר אשה  
 לרית נוחל לה  
 במכור יח יח  
 3. ואל יבין דין טוב ורע  
 ואל ימיתו ואל יפלו  
 וימיתו ויהיה ואל  
 וימיתו ויהיה קדש אל  
 ויבא: ויבא בל

גליון הש"ס  
נמרא אליבא דרבנן  
פשיטא. פי' לקמן נב פ"ב  
תוס' ד"ה הא מרבנן וז"ל:

[illegible]

לֵךְ סֶחֶן (בבבורות לא)  
שָׁמַם נֶפֶל כּו מוֹט יִסֵּל  
לְמוֹכְרוֹ לִכְתֹּן כְּמוֹת מֶסֶד  
דֹּלֵחַ מִכִּי לֹא תִסְדֵּר  
לְאִשְׁמוּעֵל דְּמִסְרֵה שֶׁר  
(תְּסוּרָה ה) וְיִשְׁעֵי בְּהַגְהוֹת  
הַגִּירָא וְחִלְלֵן כְּקוֹסֶה  
חַי יִיאֵה הַקְדוֹשׁ שֶׁלֹּא  
שִׁמְשֵׁט בְּאִרְעֵל וְלֹא שִׁקְלָנוּ  
בְּעִטְרֵה (שֶׁס ח.ה.) בְּמַעֲשֵׂר  
נֶאמַר לֹא יִבְאֵל. וְהִיא  
הִיא וְתוֹמְרוֹתֵי יִיִּסֵּה קֹשׁ  
לֹא יִבְאֵל (בבבורות לא).